

FILOSOFIA I CULTURA

IMMANUEL KANT I LA CULTURA CATALANA

Francesc Xavier Marquès

Estudiant de ciències de les religions

La cultura catalana ha estat de celebració el passat mes d'abril i, a més a més, en perfecta connivència amb la cultura universal. Celebrem la traducció al català de la «Crítica de la raó pura», text imprescindible de la literatura filosòfica, però també el tricentenari del naixement del seu autor, Immanuel Kant (Königsberg, 22 d'abril de 1724 – Königsberg 12 de febrer de 1804). L'editorial de la Universitat de Barcelona, Edicions UB, enceta una col·lecció anomenada Sèrie Magna, sota la direcció de Josep Monserrat, que ofereix al món una nova traducció del text kantianà com a gran protagonista (aquesta col·lecció s'inicia, també, amb les obres «Sobre l'home. Elements de filosofia: secció segona», de Thomas Hobbes, i «Meditacions cartesianes. Una introducció a la fenomenologia», d'Edmund Husserl). La traducció és del doctor en filosofia Miquel Montserrat i Capella i està revisada pel Dr. Salvi Turró (UB) i el Dr. Josep Monserrat (UB), que han fet possible, tres-cents anys després del naixement del seu autor, poder llegir en la llengua de Ramon Llull una de les obres més importants de tota la humanitat. I així ho vam celebrar els qui vam assistir el divendres 12 d'abril a l'Ateneu Barcelonès on va presentar-se la traducció a partir d'un diàleg que van establir el professor Turró – que és un dels màxims experts en filosofia moderna, i especialment alemanya, a Catalunya i a Espanya – i el seu deixeble, Guillem Sales. Un diàleg on tots dos van repassar la importància de la «Crítica» dins de la història de les idees i el paper del pensament kantianà en l'actualitat.

El professor Turró escrivia al pròleg de l'edició: «Publicar la primera traducció ca-

talana de la 'Crítica de la raó pura' no sols significa posar fi a una greu mancança en una llengua de cultura, ni és només una contribució acadèmica a la fixació del vocabulari filosòfic català en un dels textos més cabdals de la tradició. També és, i potser més essencialment encara, una aportació a la república de les lletres i als interessos universals de la raó humana dels quals cap nació pot sentir-se al marge. Per a nosaltres, en efecte, continua sent tant o més rellevant que en la Il·lustració entendre el paper i els límits del coneixement i la seva deriva tecnològica, la relació entre el moment teòric i

Celebrem la traducció al català de la «Crítica de la raó pura», text imprescindible de la literatura filosòfica»

les exigències de la praxi ètica, social i política. I, alhora, cada cop es fa més palès que molts problemes contemporanis seran difícilment resolubles sense atendre a un horitzó cosmopolita que aplegui la humanitat sencera» i crec que és de valor que la societat menorquina se'n pugui fer ressò, havent passat, també, a finals del mes d'abril la diada de Sant Jordi, festa on, possiblement, la «república de les lletres» sigui més present al cor i al cap de tots.

La «Crítica de la raó pura» és el fruit de l'esforç de l'autor per examinar fil per randa quins són els límits del que hom pot saber, així com què ha de fer i què li és permès esperar (projecte que culminarà amb la «Crítica de la raó pràctica» i la «Crítica de la facultat de jutjar», obra, aquesta darrera, que també contem en la llengua de F. De Borja Moll). Per aconseguir aquests objectius l'autor emprà un mètode propi que anomena transcendental, el qual es caracteritza per ocupar-se no dels

objectes sinó del nostre mode de conèixer-los, tasca que només és possible *a priori*, és a dir, prèvia a l'experiència i condició de la seva possibilitat.

❖ SI LA MENT HUMANA funciona amb judicis (s és p), Kant identifica que, d'aquests, n'hi ha que no aporten coneixement, atès que el subjecte inclou el predicat, per exemple, «tots els cossos tenen extensió», que anomenarà analítics, i d'altres que sí que aporten coneixement perquè el predicat no està inclòs en el subjecte, per exemple, «tots els cossos són pesats», que anomenarà sintètics. Si bé la noció d'extensió és inherent a la de «cos», no ho és la de ser pesat, amb la qual cosa, el coneixement augmenta, gràcies a l'experiència, de tal manera que aquests judicis sintètics són *a posteriori* (després de l'experiència). Ara bé, dirà Kant que aquells judicis que ens permeten augmentar el coneixement sobre el nostre mode de conèixer no poden ser aquells que provenen gràcies a l'experiència (com els *a posteriori*) sinó que han de ser-ne previs, perquè l'experiència de les coses és sempre de particulars, i el que cerquem són les possibilitats de la ment amb perspectiva universal, això és, amb capacitat de ser aplicades a tot coneixement, no al coneixement d'açò o d'allò. Aquest tipus de judicis, que seran sintètics i *a priori*, seran de l'estil de «tot fenomen té una causa», on el predicat –la noció de «causa»– no es troba inclosa en el subjecte –la noció de «fenomen»–, però no anem a l'experiència a comprovar la seva veracitat, més bé, ens valem d'aquest pressupòsit per experimentar.

Vet aquí una petita mostra del funcionament del pensament kantianà que, evidentment, no puc resumir en tan poques línies. L'ordenació de la ment que fa Kant en la seva obra influirà en tot el pensament posterior, esdevenint una autèntica revolució copernicana, i sent cabdal per entendre l'esdevenir del pensament occidental, la seva història i la nostra actualitat.

TRIBUNA

LO QUIERO TODO

Antoni Martorell Reynés

No soy muy listo, mejor lláme-me observador. Pero de un tiempo a esta parte nos hemos puesto un poco tontorrones en Baleares y lo queremos todo. Ya me enseñaron de niño que no puede ser. Todo tiene un precio. Queremos unas islas paradisíacas, con un entorno envidiable, casi virgen. Queremos un país próspero, donde no nos falte de nada, ningún servicio, ni público ni privado. Ansiamos tener dinero y ser un punto cosmopolitas, sin dejar de ser auténticos, preservando toda nuestra identidad, nuestra cultura, lengua, costumbres y manera de vivir. Queremos estar bien comunicados, salir de viaje, ser hospitalarios y estar orgullosos de ser un gran destino turístico, moderno, líder y ejemplar. Y deseamos tener dos casas, una para vivir y otra para veranear. Un coche para cada uno de la familia y una oferta de ocio envidiable. Y además queremos que todo sea barato, sobre todo una casa. Pero eso sí, sin hacer edificios altos ni hacer nuevas promociones y mucho menos urbanizar so-

Queremos turismo, sin turistas. Y cobrar sin trabajar. Pues no se puede»

desplazarnos con facilidad, pero que no haya ni más carreteras ni atascos. Nos gusta que venga turismo de calidad, pero nos parece caro tomarnos una caña en una terraza. Creemos que la isla esta masificada, aunque si podemos alquilar el pisito a unos guiris lo hacemos. Lo que queremos es turismo, sin turistas. Y cobrar sin trabajar. Pues no se puede.

50 años de pasión: una época dura

■ Del año 1993 hasta el año 2002 fueron tiempos muy difíciles para el club blanquiazul. El presidente Sr. José Luis Fernández, con el apoyo de todos y los directivos tuvo que afrontar una situación económica difícil y complicada, que al final lo supo solucionar entre todos a base de esfuerzo y sacrificio, el equipo supo mantenerse en la 3ª División. Los entrenadores en su mandato: Elías Noval, Paco Serrano, Pedro Galdona, Lluís Vidal, Biel Llabrés, Melia, José Tudurí y Juan Millán (EPD) supieron imponer su criterio. Tuvieron que pasar por caminos complicados y difíciles y salvaron al equipo de muchos obstá-

culos hasta que en la temporada 97-98 el equipo logró clasificarse para jugar la liguilla de ascenso a la 2ª División B. Todo un éxito. Tuvo que jugar con el F.C. Barcelona C, Águilas de Murcia y Olímpic de Xativa, que al final no pudieron ascender pero hicieron un gran esfuerzo enorme para combatir con estos equipos con una plantilla joven pero de gran calidad. Conde, Kiko Sintes, Berto Cachi, Olvera, Fines-

tres, Truman, Bep Barber, Romero, Gaspar, Tent, Tolo Roselló, Meliá, Urbano, Toni Sintes, Albiol, Borja Valle, Isma Vidal, Isma Sintes, Bernat Pons, Jeroni, Álex Alonso y el gran crack Benjamín Dura, Lluís Vidal, Biel Llabrés, Marcelino, Jean Peter Graff eran el cuerpo técnico, Sr. Melgar (EPD) y el Sr. Suárez (EPD) eran los encargados del campo y material. Nos hicieron disfrutar a todos los ciudadanos mahoneses y al fútbol menorquín unas tardes de un gran fútbol. Luego, el Sr. José Bonet cogió la presidencia en la primavera del 2002. Tuvo que afrontar otra gran situación económica difícil pero él fue muy valiente y tenaz. Tuvo mucho respaldo de todos sus directivos. El equipo en la temporada 01-02 se salvó del descenso

a regional en un gran final de liga de infarto, venciendo al Alayor en el Municipal 2-0 en un partido durísimo y luego empatando 3-3 en el campo del España en la última jornada de liga. Luego, en el año 2004, tuvo que hacer frente al Ayuntamiento en muchos temas del campo municipal cuando el alcalde era el Sr. Arturo Bagur, planta cara en todo y llegó el constructor Sr. Antonio Gomila a la presidencia el verano del 2004 y salvó al club de una situación económica complicada. El club blanquiazul poco a poco recuperó su orgullo, identidad y volvió a estar en la élite. Jugó la fase de ascenso a la 2ª División B en la 04-05 con el Hospitalet que nos eliminó. Estaba Lluís Vidal en el banquillo y tenía un equipo competitivo y

con jugadores de mucha clase: Mario Mora, Lacueva, Óscar Tudurí, Agus, Gamboa, Félix, Fran, Josep Fábregues, Andrés Torres, Iván Morales, Juan Pablo, Arturo, Capó, Moreira, Sampo, Juanma, Vega, Fofi, Josito y Calero. Había de Menorca y de la península. Pedro Lozano era el 2º entrenador del equipo. De delegado el incombustible e histórico directivo José Coll (EPD) alias en Verd, Magín Pons el encargado del material y el médico era el Sr. Lacueva. En la ida, en el Municipal, empatamos 2-2 en un ambiente extraordinario y en la vuelta en Hospitalet perdimos 3-1.

(Continuará).

ISMAEL OLIVES TUDURÍ
• MAHÓN